

01 2025

Bulletin o aktuálních (nejen) právních otázkách | www.schoenherr.eu

Z obsahu...

Nový pohled ÚOHS na dohody o nastavení prodejních cen

3

Dohody o nastavování prodejních cen neboli resale price maintenance (RPM) jsou obecně významně méně škodlivé než tvrdé kartely konkurentů, přesto patří eliminace těchto dohod mezi dlouhodobé priority Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Podívejte se s námi na to, co lze od ÚOHS ve vztahu k vyšetřování a postihování RPM v blízké budoucnosti očekávat.

Přelomové změny v české energetické legislativě

7

Česká energetická legislativa nyní prochází zásadní proměnou díky několika novelám klíčových zákonů. V našem článku shrneme nejdůležitější změny a jejich praktické důsledky.

Novela zákona o inspekci práce: boj s nelegální prací

Mgr. Helena Hangler, advokátka,
e-mail: h.hangler@schoenherr.eu;
Ondřej Šimek, paralegal,
e-mail: on.simek@schoenherr.eu

Dne 1. 1. 2025 nabyla účinnosti novela zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce. Novela přináší několik významných změn, které by měly společnosti znát a promítnout do svých interních procesů. Jejím primárním cílem je **boj s nelegální prací**. Níže shrneme nejdůležitější body, které se dotýkají práv a povinností zaměstnavatelů v souvislosti s kontrolní činností inspekce práce.

Co je to „nelegální práce“?

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, definuje nelegální práci jako práci, která má znaky závislé práce (ve smyslu zákona o práci) a vykonává ji (i) fyzická osoba mimo pracovní vztah, (ii) cizinec v rozporu nebo bez povolení k zaměstnání nebo bez platného oprávnění k pobytu (jsou-li vyžadovány).

To, jak dlouho dotýčný práci vykonává, není pro posouzení rozhodné, tedy stačí i krátkodobá činnost.

V České republice typicky spadá do definice nelegální práce tzv. švarcsystém,

tedy situace, kdy zaměstnavatel neuzavře pracovní vztah se zaměstnancem a místo toho s ním uzavírá smlouvu o dílo nebo jinou smlouvu, a to jakožto s osobou samostatně výdělečně činnou (OSVČ), přestože fakticky vykonává práci v postavení zaměstnance. Jinými slovy zaměstnavatel (a často i samotní zaměstnanci) se snaží obejít zákoník práce a povinnosti s ním spojené – typicky jde o odvody na sociální a zdravotní pojištění, dodržování pracovní doby, poskytování dovolené apod. Zaměstnavatel tedy formálně najímá OSVČ, která však pracuje za podmínek odpovídajících běžnému pracovnímu poměru.

Vzhledem k tomu, že novela zákona míří na potírání nelegální práce, dotkne se i švarcsystému.

Skryté nahrávání

Dosud mohla inspekce práce v rámci kontroly pořizovat záznamy pouze s vědomím

Skryté nahrávání jako nová zbraň inspekce

pokračuje na straně 2

Novela zákona o inspekci práce: boj s nelegální prací

Mgr. Helena Hangler, advokátka, e-mail: h.hangler@schoenherr.eu; Ondřej Šimek, paralegal, e-mail: on.simek@schoenherr.eu

pokračuje ze strany 1

kontrolovaného subjektu. Nově smí inspektoři při provádění kontroly nebo **v rámci úkonů předcházejících kontrole pořizovat** zvukové, obrazové a zvukověobrazové **záznamy bez vědomí kontrolovaných osob**.

Inspekce práce by to nicméně měla dělat pouze tehdy, **když účelu kontroly nelze dosáhnout jinak**. Tato poměrně vágní úprava ovšem dává inspekci práce poměrně široké argumentační možnosti, jak si využití záznamových zařízení odůvodnit. Vzhledem k tomu, že důvodová zpráva mlčí, bude až na případné rozhodovací praxi soudů, aby dovedla, kdy je ještě využití skrytého nahrávání přípustné (ospravedlnitelné) a kdy je již nepřiměřeným zásahem do práv kontrolovaných subjektů.

Zákonodárci tento průlom do soukromí obhajují tím, že samou podstatou nelegální práce je skryté jednání. (Důvodová zpráva uvádí: „Nelegální práce je ze své podstaty skrytý element a umožnění takového nahrávání obecně zefektivní kontrolu v určitých sektorech trhu práce, kdy se orgány inspekce práce mohou dostávat do důkazní nouze.“) To ovšem nijak neospravedlňuje zásah do práv subjektů, které ve skutečnosti nelegální práci nerealizují. Jinými slovy nelze vyloučit situaci, kdy skryté nahrávání bude i někdo, u koho se nelegální práce ve skutečnosti nerealizuje. U takto razantního zásahu do práv kontrolovaných subjektů by bylo jistě **vhodnější stanovit restriktivnější podmínky** a podmínit ho např. alespoň tím, že na výkon nelegální práce je důvodné podezření.

Skryté nahrávání má zároveň **pomoci k součinnosti kontrolovaného subjektu**, který bude ochotněji spolupracovat, jelikož musí počítat s tím, že ho nahrávají nebo už nahrávka o jeho protiprávním jednání existuje.

Z praktického pohledu je tedy zřejmé, proč se tato nová pravomoc zavádí: Má **usnadnit důkazní situaci inspekci práce**, která mnohdy nebyla schopna nelegální práci zdokumentovat a prokázat. A zároveň má **zefektivnit případný proces správního řízení**, kdy inspekce bude mít nově k dispozici jasné důkazy – ať již o samotné nelegální práci, či o tom, že se zaměstnavatel pokoušel činnost inspekce práce ztěžovat (např. bráněním v přístupu apod.).

Vyžádání si informací o subjektech u správce daně

Dále se rozšířily pravomoci Státního úřadu inspekce práce a inspektorátů i na oblast finanční – nově si **mohou** při plnění konkrétních úkolů spadajících do jejich působnosti v oblasti nelegální práce a za-

střeného zprostředkování zaměstnání **vyžádat od správce daně informace nezbytné** k jejich plnění. Správci daně tak vznikne povinnost žádosti inspekce práce vyhovět, ledaže by poskytnutí informací o subjektu mohlo narušit řádný výkon správy daní.

Nově se jasně stanoví, že když finanční úřady takto předají informace, neporušují povinnost mlčenlivosti, a to ani v případě, kdy pak inspekce práce poskytne tyto informace dál – totiž orgánům činným v trestním řízení. Ty případně objasňují, zda byl spáchán trestný čin neoprávněného zaměstnávání.

Novela tak jasně dává na srozuměnou, že **nelegální práce se bude propisovat i do povinných plateb** (což pravděpodobně souvisí i s tlakem na konsolidaci státního rozpočtu), a zároveň jasně **informuje o možnostech trestního postihu**, které byly doposud spíše opomíjeny.

Zveřejňování rozhodnutí o přestupcích Společně s novelou zákona o inspekci práce se změnil i zákon o zaměstnanosti. Byl zaveden nový druh trestu pro přestupky týkající se nelegální práce a zastřeného zprostředkování zaměstnání. **Tím je vyvěšení rozhodnutí o přestupku na úřední desce** Státního úřadu inspekce práce (která je přístupná i dálkově), a to na dobu 1 roku. Trest ukládá inspekce práce **na základě svého správního uvážení**.

Cílem je prevence, tedy předcházet přestupkům spojeným s nelegální prací. Riziko, že spáchání přestupku se zveřejní a pachatel přijde o dobrou pověst, ho má odradit, což přispěje k ochraně práv zaměstnanců. Je ovšem otázka, nakolik je tento trest relevantní pro účelově zakládané společnosti s ručením omezeným, které mnohdy v oblasti nelegální práce působí.

Shrnutí

Novely zákona o inspekci práce i zákona o zaměstnanosti se zaměřují na potírání nelegální práce a zastřeného zprostředkování zaměstnání. Dávají inspekci práce do rukou rozšířené pravomoci, jak k jejímu odhalování, tak i trestání.

Zaměstnavatelům tedy doporučujeme následující:

- Proveďte interní audit pracovněprávních vztahů – zkontrolujte, zda jsou všechny pracovní vztahy správně nastavené a odpovídají aktuální legislativě, zejména v případech spolupráce s OSVČ, a zda máte všechnu potřebnou dokumentaci.
- Při komunikaci se zaměstnanci a externími spolupracovníky používejte v pracovních smlouvách a dohodách jednoznačné a srozumitelné formulace, které jasně vymezují charakter konkrétního vztahu. Vyhněte se nejednoznačným výrazům, které by mohly vzbuzovat dojem závislé práce u OSVČ (například „pracovní doba“, „nadřizený“, „pracoviště zaměstnavatele“). Místo toho používejte formulace odpovídající skutečné povaze smluvního vztahu, například „doba poskytování služeb“, „zadavatel“, „místo plnění“ apod.
- Zajistěte školení pro HR a vedoucí pracovníky – seznamte klíčové zaměstnance s novými povinnostmi a riziky, která z novel vyplývají, včetně možných kontrol a sankcí.
- Připravte se na možné kontroly inspekce práce – nastavte interní procesy tak, abyste byli případné kontrole schopni rychle a transparentně doložit, že plníte zákonné povinnosti.

Změny v pracovním právu: Na co se připravit?

Od června vstoupí v účinnost tzv. flexinova zákoníku práce, která přinese významné změny v několika klíčových oblastech pracovního práva. Nová úprava se dotkne zejména zkušební doby, podmínek výpovědi i vyplácení mezd. Zaměstnavatelé by se měli připravit také na zákaz doložek o mlčenlivosti týkajících se mezd, které již nebudou moci být součástí pracovních smluv.

Na tyto legislativní změny je důležité včas reagovat a přizpůsobit pracovněprávní dokumentaci novým pravidlům.

Další změna se týká zákona o specifických zdravotních službách. Ta přinese zrušení povinných vstupních lékařských prohlídek pro zaměstnance pracující v první kategorii, kam spadají například administrativní pracovníci.

Vzhledem k rozsahu úprav doporučujeme zaměstnavatelům, aby prověřili své interní procesy a smluvní dokumentaci, jestli odpovídají novým legislativním požadavkům.

Nový pohled ÚOHS na dohody o nastavení prodejních cen

Mgr. Ing. Jan Kupčík, Ph.D., advokát, e-mail: ja.kupcik@schoenherreu

Dohody o nastavování prodejních cen neboli resale price maintenance (RPM) jsou praktikou, při níž **dodavatelé určují ceny, za které musí jejich odběratelé zboží prodávat**. Přestože jsou obecně významně méně škodlivé než tvrdé kartely konkurentů, patří eliminace těchto dohod mezi dlouhodobé priority Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Jako ukazatel zde může sloužit např. výše pokut uložených v roce 2024 – za vertikální dohody (zejm. typu RPM) uložil ÚOHS pokuty celkem za 327 milionů Kč, což bylo skoro 90 % objemu všech pokut. I v průměru jsou pokuty o mnoho vyšší než v jiných oblastech, včetně kartelů. Níže se podíváme na to, co lze od ÚOHS ve vztahu k vyšetřování a postihování RPM v blízké budoucnosti očekávat.

Žádné zpomalení u dohod o nastavování prodejních cen

Dohody typu RPM byly a jsou mezi vertikálními dohodami jednoznačným číslem jedna v hledáčku ÚOHS. Loňské statistiky i nový informační list ÚOHS naznačují, že úřad nehodlá nijak zpomalovat. Pozorný čtenář informačního listu zjistí, že pokud ÚOHS na svém dosavadním přístupu vidí nějaký nedostatek, tak je to absence místních šetření v některých případech. Lze tedy předpokládat, že u každého podezření na RPM provede úřad místní šetření. ÚOHS navíc v posledních několika letech systematicky vyšetřoval několik kauz RPM v určitém odvětví. Těžko odhadovat, které odvětví bude další, ale lze předpokládat, že ÚOHS v něm nezůstane u jedné kauzy.

Dohody typu RPM nejsou automaticky cílové

Při hodnocení dohod typu RPM úřad dlouhodobě uplatňuje velmi přísný přístup, který je nezvyklý i v mezinárodním srovnání. Vždy je totiž označuje za dohodu s cílem omezení soutěže, u které není potřeba prokazovat negativní účinky.

ÚOHS míří na resale price maintenance

Aktuální rozhodovací praxe evropských soudů ale tento přístup ÚOHS komplikuje. Soudní dvůr EU ve věci Super Bock vysvětlil, že žádná typová dohoda, tedy ani RPM, nemůže být automaticky považována za dohodu s cílem narušit soutěž. ÚOHS by tedy v každém jednotlivém případě měl zvažovat, zda kontext dohody umožňuje dojít k závěru o protisoutěžním cíli, anebo je třeba zkoumat účinky dohod. Prozatím je ale reflexe této judikatury velmi strohá. ÚOHS ve svých nejnovějších rozhodnutích prakticky pouze přidal jeden generický odstavec o tom, že kontext dohod vede k závěru, že se jedná o cílové dohody. Tento přístup ale dosud neprošel kontrolou českých soudů, kde by nemusel obstát.

Prokazování dohody s každým odběratelem, nebo jako celek?

Jelikož se z pohledu ÚOHS u RPM jedná o cílovou dohodu, porušení zákona nastává již okamžikem jejího „uzavření“. Protože dohody typu RPM obvykle nebý-

vají zaznamenávány ve smlouvách, ÚOHS převážně konstruuje vznik dohody samotným implicitním plněním výzvy k stanovení konkrétní prodejní ceny, resp. i pouze tím, že odběratel se proti takové instrukci nevymezí. ÚOHS dosud měl za to, že dohody typu RPM (resp. jejich komplex) jsou tzv. pokračujícím přestupkem ve vztahu ke všemu zboží dodavatele na relevantním trhu, který začínal první výzvou k dodržování konkrétní ceny a implicitním přijetím odběratele a končil až informováním všech odběratelů o ukončení této praktiky.

Touto otázkou se nedávno zabýval Nejvyšší správní soud, který podrobil ÚOHS kritice a dal mu za úkol identifikovat u každého pokračujícího přestupku každou dohodu (tedy ve vztahu ke každému odběrateli zvlášť) i s časovým určením. I tento úkol ÚOHS bere poměrně na lehkou váhu, jelikož sice přehled odběratelů a časového vymezení v rozhodnutí uvádí, ale odůvodnění a dokazování je v tomto ohledu velmi strohé.

ÚOHS v reakci na tuto judikaturu zvažuje, že bude k posuzování RPM dohod přistupovat úplně jinak. Namísto **pokračování v přestupku** je možné, že ÚOHS bude v budoucnu jednání odběratele považovat za jedno komplexní schéma, a tedy **trvajícím přestupkem**. To může mít implikace pro náročnost prokazování jednotlivého plánu, ale pokud ÚOHS uspěje, hrozí, že pokuty mohou být ještě vyšší.

Co si odnést a jaká opatření nastavit?

Dohody typu RPM jsou zjevně v některých odvětvích poměrně časté. ÚOHS bude připraven každou nikoliv zjevně nedůvěryhodnou indicii prošetřit prostřednictvím místního šetření. Pokud zjistí, že v některých momentech proběhly výzvy k dodržování stanovených cen, bude konstruovat dlouhotrvající přestupek, což vede k výpočtu vysokých pokut.

Chránit se lze pouze kvalitně nastaveným compliance systémem s prvky edukace zaměstnanců i jejich interní kontroly.

Kauza Super Bock

Evropský soudní dvůr v kauze předního portugalského výrobce piva potvrdil, že RPM představuje závažné vertikální omezení soutěže, ale zároveň zdůraznil, že je nutné vždy posoudit konkrétní okolnosti a kontext dohody – tedy nejen její formální stránku, ale i ekonomické a právní souvislosti.

Mimořádné vydržení vlastnického práva u nemovitosti

Mgr. Otakar Fiala, LL.M., counsel, e-mail: o.fiala@schoenherr.eu

Institut mimořádného vydržení byl do českého právního řádu zaveden zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“ nebo „občanský zákoník“). Institut umožňuje držiteli nemovitosti, který není jejím vlastníkem, nabytí za stanovených podmínek vlastnické právo k nemovitosti. V praxi se uplatní zejména na případy, kdy se nabyvatel pozemků ujme držby pozemku připojeného k nabytým pozemkům, ačkoli tento pozemek nebyl zahrnut do převodní smlouvy, nebo pozemku, který byl v převodní smlouvě chybně označen nesprávným parcelním číslem. Zatímco držitel vlastnické právo nabývá, vlastník jej ztrácí, je tedy nutné vyvážit protichůdné zájmy držitele a vlastníka nemovité věci.

Řádné a mimořádné vydržení

Občanský zákoník rozlišuje dva typy vydržení, a to vydržení řádné a vydržení mimořádné.

U **řádného vydržení** se vyžaduje kvalitní držba, která je (i) pravá, (ii) poctivá a (iii) založená na právním titulu, který by postačil ke vzniku vlastnického práva, pokud by náleželo převodci nebo kdyby bylo zřízeno oprávněnou osobou¹, a uplynutí vydržecí doby, která činí u nemovitostí 10 let². Poctivou držbou je držba v dobré víře. Poctivý držitel vykonává držbu v přesvědčení, že mu vlastnické právo náleží, a s ohledem na okolnosti si to může myslet³. Pojem pravá držba se týká způsobu nabytí držby. O pravou držbu jde, neprokáže-li se, že se držitel vetřel v držbu svémocně nebo se v ni vloudil potajmu nebo lstí anebo že někdo usiluje proměnit v trvalé právo to, co bylo povoleno jen výprosou.⁴

U **mimořádného vydržení** postačí méně kvalitní držba nežli u řádné držby, což však kompenzuje dvojnásobná vydržecí doba, jak je uvedeno dále.

Předpoklady mimořádného vydržení

K mimořádnému vydržení zákon vyžaduje „pouze“ uplynutí (dvojnásobné) vydržecí doby a dále to, že držitel nemá nepoctivý úmysl.⁵

U nemovitých věcí činí vydržecí doba 20 let. Do vydržecí doby se započítává také vydržecí doba právního předchůd-

Kritika soudní praxe

Judikatorní závěry Nejvyššího soudu jsou v právní teorii kritizovány, neboť vyžadují pro mimořádné vydržení extrémně nízkou kvalitu držby. To, že se absence nepoctivého úmyslu posuzuje k okamžiku vzniku držby, ze zákona nevyplývá a může se jednat o problematické soudcovské dotváření práva, které je v rozporu s požadavkem na ústavněkonformní výklad zákonných norem.

ce držitele. Podmínkou však je, že právní předchůdce již sám nenabyl vlastnické právo k věci v důsledku řádného či mimořádného vydržení.

Předpokladem mimořádného vydržení není poctivá držba. Mimořádné vydržení totiž podle dikce zákona nevyklučuje „nepoctivost držení“, nýbrž „nepoctivý úmysl“. Ke kvalifikaci držby jako nepoctivé zpravidla postačí i nedbalost, pokud držitel musí být z okolností zjevné, že vykonává právo, které mu nenáleží. Naopak mimořádnému vydržení brání nepoctivý úmysl, a to úmysl v podobě vědomosti. Jinými slovy aby byl na straně držitele dán nepoctivý úmysl, musí držitel vědět, že vlastníkem věci není,

nedbalost zde nestačí. Kvalifikace držby „nikoliv v nepoctivém úmyslu“ vychází z hodnocení poctivosti či nepoctivosti v obecném smyslu, je třeba přihlédnout i k obecnému principu poctivosti zakotvenému v úvodních ustanoveních občanského zákoníku.⁶ K naplnění takové držby postačí držba v přesvědčení, že se jí nikomu nepůsobí újma; jedná se o kritérium obdobné dobré víře v nejméně přísném pojetí.⁷

Podle Nejvyššího soudu je třeba považovat za úmyslné nepoctivé jednání bránící mimořádnému vydržení v zásadě (zpravidla) jednání, které naplňuje znaky nepravé držby, jak je uvedeno shora, tedy

20 let místo 10 – když chybí právní titul

pokud se držitel úmyslně vetřel v držbu svémocně nebo že se v ni vloudil potajmu nebo lstí anebo usiluje proměnit v trvalé právo to, co mu bylo povoleno jen výprosou.⁸

Nepoctivý úmysl se dle Nejvyššího soudu zkoumá k okamžiku, kdy se držitel chopil držby; to, že se držitel později dozví, že v katastru nemovitostí je jako vlastník evidován někdo jiný, resp. že někdo jiný vlastníkem je, nemá samo o sobě za následek zánik držby „nikoliv v nepoctivém úmyslu“.⁹

Shora uvedené judikatorní závěry jsou v právní teorii kritizovány, neboť vyžadují pro mimořádné vydržení extrémně nízkou kvalitu držby.¹⁰ To, že se absence nepoctivého úmyslu posuzuje k okamžiku vzniku držby, ze zákona nevyplývá a může se jednat o problematické soudcovské dotváření práva, které je v rozporu s požadavkem na ústavněkonformní výklad zákonných norem, a může jít o nepřipustný zásah do vlastnického práva.¹¹

Závěr

Mimořádné vydržení je praktický právní institut, jenž umožňuje uvést do souladu právní a faktický stav. Držitel nemovité věci může nabytí vlastnické právo k nemovité věci, ačkoli nedisponuje platným právním titulem pro její nabytí, pokud uplyne vydržecí doba a držitel se neprokáže nepoctivý úmysl. Ačkoli již existuje komplex soudní judikatury zabývající se mimořádným vydržením, právní teorie některé z judikatorních závěrů kritizuje. Je tedy zapotřebí sledovat, jak se bude soudní praxe dále vyvíjet a při hodnocení splnění kritérií mimořádného vydržení postupovat s náležitou obezřetností.

1. § 1090 odst. 1 OZ.

2. § 1091 odst. 2 OZ.

3. § 992 OZ.

4. § 993 OZ.

5. § 1095 OZ.

6. § 6 a § 7 OZ, u § 7 OZ není relevantní odkaz na dobrou víru.

7. Petrov, J. in Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 1163.

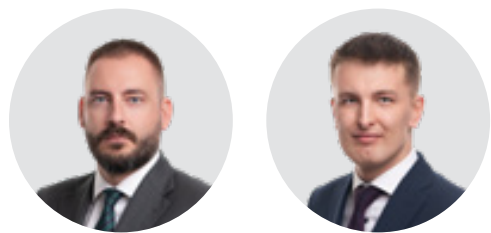
8. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 22 Cdo 3387/2021.

9. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 22 Cdo 2307/2022.

10. Např. Filip Melzer, Petr Bezouška, podcast Judikatura, 49. epizoda, dostupné na herohero.co.

11. Nejvyšší soud k tomu v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 2307/2022 uvádí: Je tedy odůvodněné vyjít z předpokladu, že by zákonodárce, kdyby tuto otázku výslovně upravil, se v § 1095 OZ přidržel méně přísného pojetí, totiž že „držba nikoliv v nepoctivém úmyslu“ tu musí být v době, kdy se jí držitel chopil.

Využití videokonference v civilním řízení

Mgr. Radim Obert, advokát, e-mail: ra.obert@schoenherr.eu, Mgr. Egon Buriánek, koncipient, e-mail: eg.burianek@schoenherr.eu

Využití videokonferencí v rámci civilního řízení je jedním z klíčových prvků moderní justice. Ačkoliv příslušný právní základ pro jejich využití existuje již od roku 2017, jejich potenciál zůstává v praxi zatím často nevyužitý. Tento článek se zaměřuje na to, v čem jsou videokonference pro soudní řízení přínosné – od úspory času a nákladů až po větší flexibilitu –, a současně poukazuje na situace, kdy by se mohly využívat častěji.

Civilní soudní řízení, stejně jako větší na oblastí lidské činnosti, čelí neustálým výzvám, protože se musí přizpůsobovat rychle se vyvíjejícímu technologickému prostředí. Videokonferenční zařízení představuje jednu z cest, jak soudní systém učinit dostupnějším, pružnějším a efektivnějším. To vše samozřejmě platí, jen pokud to umožňují okolnosti konkrétní projednávané věci a zároveň to nezasáhne do procesních práv účastníků řízení.

Právní úpravu využití videokonferenčních zařízení začlenila do občanského soudního řádu¹ („OSŘ“) novela z roku 2017², a to jako součást širšího trendu digitalizace a elektronizace justice, který se prosazuje napříč celou Evropou. V aktuálním znění OSŘ se možnost využití videokonference promítá do několika ustanovení, přičemž stěžejním je § 102a.

Dle aktuální právní úpravy lze videokonferenční zařízení využít v případech, kdy by provedení určitého úkonu bylo pro soud obtížné, spojené se zvýšenými nebo neúčelnými náklady anebo by vůbec nebylo možné. Praktický význam tohoto ustanovení výrazně vzrostl v době pandemie covidu-19, která ukázala, jak zásadní roli mohou videokonference sehrát v zachování chodu soudnictví i za mimořádných okolností.

Je důležité zdůraznit, že při využití technických prostředků musí být zachovány základní procesní principy, zejména ústnost a veřejnost soudního řízení. Tyto požadavky vyplývají z článku 96 odst. 2 Ústavy České republiky, článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Videokonference tyto podmínky zcela naplňují, pokud jsou použity technicky správně a procesně řádně.

Videokonferenční zařízení umožňuje nejen realizovat jednotlivé úkony soudu, ale rovněž úkony účastníků řízení. Ustanovení § 102a OSŘ předpokládá využití videokonference na návrh účastníka řízení nebo z moci úřední (ex officio) tehdy, je-li to účelné. V současné době se videokonference v civilním řízení nejčastěji využívá u výsledku účastníka, svědka, znalce či tlumočníka.

Nevyužití potenciál moderní justice

Videokonference se v praxi využívají zatím střídavě, přestože právě při vzdálených jednáních, řízeních o předběžných opatřeních či u odvolacího soudu mohou efektivně nahradit nákladné cesty advokátů a zároveň zajistit rychlejší průběh řízení.

Soud musí zároveň vždy vyhodnotit, zda je využití videokonference v daném případě účelné. Nehodí se například tehdy, když je třeba osobně vyslechnout klíčového svědka a posoudit jeho věrohodnost, nebo při složitějším dokazování. Rozhodnutí by proto mělo vždy vycházet z konkrétních okolností případu.

Předseda senátu, vedle nezbytného ověření totožnosti, dotčenou osobu zároveň poučí o tom, jak bude proveden úkon prostřednictvím videokonferenčního zařízení, a o tom, že může vznášet námitky proti kvalitě obrazového nebo zvukového přenosu.

Videokonferenční zařízení lze dále použít při kontaktu soudu s účastníky řízení – například osobami s omezenou mobilitou, rodiči pečujícími o malé děti nebo vězni, kde je fyzická účast u soudu spojena s organizačními i bezpečnostními nároky.

Potenciál tohoto institutu se však v praxi zatím využívá spíše střídavě, ačkoli právě v situacích, kdy by jinak advokát musel absolvovat nákladnou cestu na vzdálené jednání, nebo například při řízeních o předběžných opatřeních či při jednáních odvolacího soudu lze podle našeho názoru pomocí videokonference efektivně dosáhnout účelu řízení a zároveň zajistit rychlou reakci.

Je nepochybné, že širší využití videokonferenčního zařízení může do civilního řízení přinést vyšší přístupnost, dále zefektivnit plánování i samotný průběh ústních jednání a v neposlední řadě také výrazně snížit náklady účastníků řízení (např. na cestování či ubytování). Věříme proto, že jeho role bude dále slílit, aby mohlo sloužit jako užitečný doplněk k úkonům s osobní účastí (např. v rámci zpravidla co do průběhu časově významně kratšího jednání před odvolacím soudem).

Širší využívání videokonference v civilním soudním řízení představuje důležitý krok k modernějšímu a efektivnějšímu justičnímu systému. Proto je důležité, aby tento institut nestál stranou zájmu, ale naopak aby se z něj přirozeně stala běžná součást justiční praxe. Vhodnou platformou pro tuto diskuzi může být, mimo jiné, dlouho připravovaná i opakovaně odkládaná příprava nového civilního procesního kodexu.

Aktualita

Městský soud v Praze vydal historicky první rozhodnutí o připuštění hromadné žaloby v České republice. Usnesení bylo dne 12. března 2025 zveřejněno v rejstříku hromadných řízení, čímž počala běžet dvouměsíční lhůta k podání přihlášek poškozených spotřebitelů.

1. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
2. Zákon č. 296/2017 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, a některé další zákony.

Nařízení PPWR – revoluce v boji s obalovým odpadem

Mgr. Monika Voldánová, advokátka, e-mail: m.voldanova@schoenherreu

Na konci loňského roku bylo přijato nejvýznamnější legislativní opatření Evropské unie v oblasti regulace obalů za poslední desítky let – nařízení (EU) 2025/40 o obalech a obalových odpadech (tzv. „PPWR“ – Packaging and Packaging Waste Regulation). Jedná se o rozsáhlý legislativní akt čítající přes 100 stran, který vstoupil v platnost 11. února 2025 a bude závazně uplatňován od 12. srpna 2026.

Mezi klíčové body nařízení PPWR patří:

1. Rozšířená odpovědnost výrobců (EPR)

To, že se od výrobců vyžaduje, aby nesli odpovědnost nejenom za výrobu a distribuci svých produktů, ale také **za likvidaci jejich obalů**, je jedním ze stěžejních prvků nařízení PPWR. V současnosti se pravidla EPR v jednotlivých členských státech liší, nařízení PPWR však tuto oblast sjednocuje. Kromě povinností, jako je registrace ve vnitrostátním registru výrobců, hrazení poplatků za obaly uváděné na trh a plnění oznamovacích povinností, zavádí nařízení PPWR také tzv. ekologicky modulované EPR systémy. Ty budou zohledňovat dopad obalů na životní prostředí a umožní **nižší poplatky za ekologicky šetrné obaly**, čímž podpoří vývoj udržitelnějších obalových řešení.

2. Zákaz některých jednorázových obalů

Nařízení PPWR zakazuje vybrané jednorázové obaly, například plastové obaly čerstvého ovoce a zeleniny (různé sítky, sáčky, podložky a nádoby na ovoce a zeleninu v baleních menších než 1,5 kg, typicky jednotlivě zabalené okurky), jednorázové plastové obaly určené k servírování a konzumaci potravin a nápojů ve stravovacích zařízeních (jednorázové talíře, kelímky, tácky apod.), plastové obaly na jednotlivé porce ochucovadel, zavařenin, omáček, instantních smetan, cukru a koření ve stravovacích zařízeních (malé kečupíky, džemíky apod.), malé lahvičky kosmetických, hygienických a toaletních potřeb používané v ubytovacích zařízeních, lehké plastové nákupní tašky atd.

3. Požadavky na označování obalů

Obaly budou nově muset být označeny harmonizovaným **štítkem s informací o jejich materiálovém složení**, což má spotřebitelům usnadnit správné třídění. Zatímco dnes řada výrobců tyto údaje uvádí dobrovolně, podle nového nařízení PPWR se označení materiálu stane povinným.

4. Povinná recyklovatelnost a design obalů

Obaly budou muset být recyklovatelné a navrženy tak, aby umožňovaly efektivní recyklaci. Zároveň budou muset mít jen minimální nezbytný objem a hmotnost. Budou zakázány například dvojité stěny, falešná dna a nadbytečné vrstvy, jejichž účelem je pouze vyvolat dojem, že výrobek má větší objem.

5. Povinný obsah recyklátu v plastových obalech

Nařízení PPWR stanovuje cíle pro to, jaký má být v obalech **minimální procentuální podíl recyklovaného materiálu** získaného ze spotřebitelského plastového odpadu. Cíle jsou stanoveny podle druhu obalů a jsou odstupňované v čase; příkladem lze uvést PET potravinové obaly, které budou muset obsahovat 30 % recyklátu do

roku 2030 a 50 % do roku 2040, plastové nápojové lahve dokonce 65 % recyklátu do roku 2040.

6. Podpora systémů zálohování

Nařízení PPWR stanovuje ambiciózní cíle v oblasti **sběru tříděného odpadu** z plastových lahví a kovových plechovek. Pokud členské státy nebudou schopny těchto cílů dosáhnout jinými prostředky, budou povinny zavést systémy zálohování a zpětného odběru těchto obalů.¹

7. Cíle v oblasti recyklace a podpora recyklace

Nařízení PPWR stanovuje také cíle v oblasti recyklace **dalších druhů obalových odpadů**, jako jsou plasty, hliník, železné kovy, dřevo, sklo, papír a lepenka. Tyto cíle jsou časově odstupňované a liší se podle jednotlivých materiálů.

Revoluce v obalové legislativě

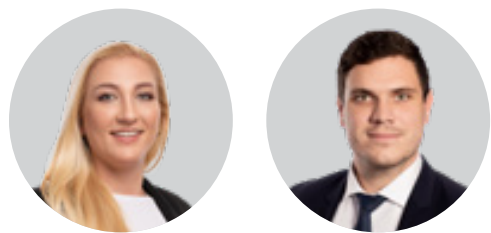
Nařízení PPWR přináší zásadní změny – zavádí jednotná pravidla pro EU, zakazuje vybrané jednorázové obaly a stanovuje ambiciózní cíle pro recyklaci. Cílem je transformovat obaly z odpadu na hodnotný zdroj a podpořit přechod k oběhovému hospodářství.

Nařízení PPWR představuje významný krok Evropské unie směrem k udržitelnějšímu nakládání s obaly. Obaly jsou nezbytné pro ochranu a distribuci produktů, zároveň však tvoří jeden z hlavních zdrojů odpadu a mají negativní dopad na životní prostředí. Nařízení PPWR reaguje na potřebu snížit množství obalového odpadu, zvýšit míru recyklace a podpořit přechod k oběhovému hospodářství. Cílem je, aby se obaly nestávaly odpadem, ale hodnotným zdrojem vracejícím se do výrobního cyklu. Tato změna je klíčová pro naplnění cílů Zelené dohody pro Evropu a udržitelného rozvoje.

Nařízení je rozsáhlé, podrobné a ovlivní subjekty napříč celým trhem. Výše uvedené body představují pouze stručný přehled některých nových povinností. Rádi vám pomůžeme se s nařízením detailně seznámit a implementovat ho do vašich procesů.

1. Doplňujeme, že v České republice se aktuálně nachází v prvním čtení v Poslanecké sněmovně návrh zákona, který má zavést zálohování plastových lahví a plechovek. Neočekává se však, že by byl schválen ještě během současného volebního období.

Přelomové změny v české energetické legislativě

Mgr. Natálie Dubská, koncipientka, e-mail: natalie.dubska@schoenherr.eu, Mgr. Jiří Marek, LL.B., advokát, e-mail: j.marek@schoenherr.eu

Česká energetická legislativa nyní prochází zásadní proměnou díky několika novelám klíčových zákonů. Ty buďto reagují na evropské směrnice, nebo na potřebu modernizovat síť, rozvíjet obnovitelné zdroje a všeobecně zajistit energetickou bezpečnost. Nová legislativa ovlivní nejen energetické společnosti, ale i koncové zákazníky, investory a výrobce. V tomto článku shrnujeme nejdůležitější změny a jejich praktické důsledky.

Modernizace energetické sítě a Lex OZE III

Zásadní novelou je Lex OZE III, která mění energetický zákon (č. 458/2000 Sb.) a související předpisy. Novela byla vyhlášena dne 31. 3. 2025 a její plná účinnost je stanovena na 1. 1. 2028. Cílem je podpora agregace, decentralizace, akumulace energie a kontroverzní snížení státní podpory pro některé provozovatele solárních elektráren (dále jen „FVE“).

Snížení státní podpory, kontrola a transparentnost

Jednou z nejvýznamnějších změn je zpřísnění podmínek pro poskytování státní podpory provozovatelům těch FVE, které byly uvedeny do provozu v letech 2009 a 2010. Provozovatelé FVE budou nově povinni každoročně dokládat informace o výnosnosti svých zdrojů. Pokud:

- nedoloží požadovaná data nebo
- překročí stanovenou hranici výnosnosti (pravděpodobně 8,4 %),

mohou ztratit nárok na podporu, a to i přesto, že podpora byla garantována do roku 2030. Tato povinnost se týká i menších provozovatelů FVE (nad 30 kW).

Dále se zavádí pravidelné kontroly výnosnosti a povinnost transparentně vykazovat ekonomické údaje. Provozovatelé

FVE musí být připraveni na detailnější dohled ze strany státu a na to, že se možná bude upravovat výše podpory v závislosti na skutečné ekonomické výkonnosti jejich projektů. Detailní pravidla pro vykazování výnosnosti a další podmínky stanoví prováděcí vyhláška, která má být vydána do konce srpna 2025.

Licence a povolování

Novela zvyšuje hranici, od které je nutné získat licenci od ERÚ a stavební povolení. Nově bude tato povinnost platit až pro zdroje s výkonem nad 100 kW (dosud 50 kW). Provozovatelé menších zdrojů tak budou mít jednodušší vstup na trh a nižší administrativní zátěž.

Změny v oblasti odpisů majetku

V oblasti daňové legislativy se ruší ustanovení o odpisech hmotného majetku využívaného k výrobě elektřiny z FVE. U majetku, u něhož bylo odpisování zahájeno před účinností novely, se použije dosavadní právní úprava. Pro nové investice odepisované po červnu 2024 však už bude platit nový režim.

Sdílení a prodeje elektřiny

Provozovatelé obnovitelných zdrojů energie (dále jen „OZE“) budou mít větší svobodu v oblasti sdílení a prodeje přebytků elektřiny. Dodavatelé elektřiny již nebudou moci bránit sdílení elektřiny s odkazem na uzavřenou smlouvu o výkupu přetoků.

Konec garantované podpory

Provozovatelé FVE z let 2009–2010 musí nově každoročně dokládat výnosnost svých zdrojů. Při překročení stanovené hranice mohou ztratit nárok na podporu, přestože byla původně garantována do roku 2030.

To otevírá nové možnosti pro komunitní energetiku a pro to, aby se výrobci mohli aktivně zapojit do trhu s elektřinou.

Flexibilita a agregace

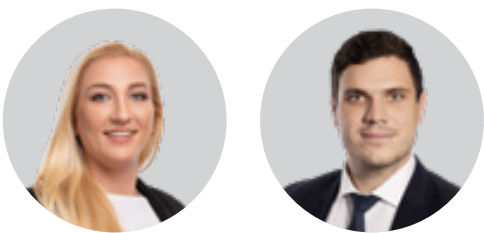
Novela umožňuje provozovatelům OZE (zejména větších) zapojit se do poskytování tzv. služeb výkonové rovnováhy. To znamená, že mohou za úplaty nabízet svou kapacitu pro vyrovnání sítě, a to buď provozovateli přenosové soustavy, nebo specializovaným firmám. To platí, pokud jejich zdroj dosahuje výkonu alespoň 1 MW a je schopen cíleně upravovat výrobu elektřiny.

pokračuje na straně 8

Lex OZE III mění pravidla hry

Přelomové změny v české energetické legislativě

Mgr. Natálie Dubská, koncipientka, e-mail: natalie.dubska@schoenherr.eu, Mgr. Jiří Marek, LL.B., advokát, e-mail: j.marek@schoenherr.eu

pokračuje ze strany 7

Shrnutí dopadů pro provozovatele
Provozovatelé FVE musí nově počítat s tím, že jim přibude administrativa v oblasti vykazování a kontroly výnosnosti a že mohou přijít o státní podporu při překročení stanovené hranice ziskovosti. Zároveň se ale zjednoduší vstup na trh pro menší zdroje a oblast sdílení a prodeje elektřiny bude flexibilnější. Změny mají za cíl zvýšit efektivitu a udržitelnost podpory, ale také kladou vyšší nároky na transparentnost a ekonomickou disciplínu provozovatelů FVE.

Akumulace energie
Lex OZE III dále definuje akumulační (bateriové) systémy, které umožní lépe řídit spotřebu a prodej přebytků z OZE. Od 1. 8. 2025 bude nutná licence pro ukládání elektřiny v zařízeních nad 100 kW připojených k přenosové nebo distribuční sousta-

vě. Výrobce s licenci na výrobu elektřiny může elektřinu ukládat bez další licence, pokud jsou akumulační zařízení připojena prostřednictvím jeho výroby a jejich celkový výkon nepřesáhne 1,2násobek výkonu licencované výroby. Podmínky pro udělení licence na akumulaci budou obdobné jako u výroby elektřiny – licence se uděluje na 25 let a u zařízení nad 200 kW platí přísnější režim, včetně požadavku na prokázání finanční způsobilosti.

Novela atomového zákona
V březnu 2025 byla rovněž přijata novela atomového zákona (č. 263/2016 Sb.), která reaguje na plánovaný rozvoj malých modulárních reaktorů (dále jen „SMR“). Novela:

- zavádí rámec pro posuzování a povolování SMR;
- upravuje pravomoci Státního úřadu pro jadernou bezpečnost;
- umožňuje pružnější licencování pilotních projektů.

Tato úprava představuje důležitý krok k dlouhodobému zajištění stabilních bezemisních zdrojů v české energetice.

Zrychlení povolovacích procesů a zákon o urychlení OZE (UVOZE)
Další zásadní změnou je návrh zákona o urychlení využívání OZE (tzv. UVOZE), který se nachází teprve na začátku legislativního procesu. Cílem návrhu je transponovat RED III a zásadně zjednodušit a zrychlit povolovací řízení pro výstavbu OZE.

V tzv. akceleračních zónách bude povolovací řízení limitováno na 60 dní, mimo jiné:

- pokud je do 30 dnů od uplynutí lhůty orgán nečinný, platí, že výstavba OZE je automaticky povolena;
- v těchto oblastech se zjednodušuje posuzování vlivů na životní prostředí;
- pravidla se vztahují nejen na solární, ale i na větrné, biomasové či vodní zdroje.

Akcelerace povolovacích procesů
Návrh zákona UVOZE má zásadně zrychlit výstavbu OZE. V akceleračních zónách bude řízení limitováno na 60 dní, při nečinnosti úřadu se výstavba považuje za automaticky povolenou. Změna může výrazně snížit administrativní zátěž pro investory.

Pokud bude zákon v navrhované podobě schválen, může výrazně snížit administrativní zátěž pro investory a podstatně urychlit přípravu a realizaci projektů OZE. Je však třeba mít na paměti, že finální podoba může doznat změn v rámci legislativního procesu.

Závěr
Probíhající legislativní změny představují významný posun v české energetice a přinášejí nové příležitosti i výzvy pro všechny účastníky trhu – od výrobců elektrické energie přes obce a developery až po koncové zákazníky. Zvláště pro provozovatele FVE je nyní důležité sledovat nové povinnosti, které mohou mít zásadní dopad na ekonomiku jejich projektů. Ať už se jedná o sdílení elektřiny, akumulaci, změny ve státní podpoře, nebo možnosti zapojení do agregace a flexibility, rádi vám pomůžeme se v této dynamicky se vyvíjející oblasti zorientovat.

kontakty

Praha
Jindřišská 16
CZ110 00 Praha 1
T: +420 225 996 500
E: office.czechrepublic@schoenherr.eu

Budapešť
Váci út 76
H1133 Budapest
T: +36 1 870 07 00
E: office.hungary@schoenherr.eu

Linec
Herrenstraße 6
A4020 Linz
T: +43 732 27 27 00 27
E: office.linz@schoenherr.eu

Varšava
Pl. Stanisława Małachowskiego 2
PL00066 Warszawa
T: +48 22 223 09 00
E: office.poland@schoenherr.eu

Bělehrad
Bulevar vojvode Bojovića 68
SRB11000 Beograd
T: +381 11 320 26 00
E: office@schoenherr.rs

Bukurešť
Blvd. Dacia Nr. 30
RO010413 București
T: +40 21 319 67 90
E: office.romania@schoenherr.eu

Lublaň
Tomšičeva 3
SI1000 Ljubljana
T: +386 1 200 09 80
E: office.slovenia@schoenherr.eu

Vídeň (centrála)
Schottenring 19
A1010 Wien
T: +43 1 534 37 0
E: office.austria@schoenherr.eu

Bratislava
Prievozská 4/A (Apollo II)
SK821 09 Bratislava
T: +421 2 57 10 07 01
E: office.slovakia@schoenherr.eu

Istanbul
Levent Mah. Mektep Sok. No:14
TK34330 Beşiktaş – Istanbul
T: +90 212 324 70 70
E: office.turkiye@schoenherr.eu

Podgorica
Bulevar Džordža Vašingtona 98,
The Capital Plaza, VIII Floor
ME81000 Podgorica
E: office.montenegro@schoenherr.eu

Záhřeb
Prilaz Gjüre Deželića 19
HR10000 Zagreb
T: +385 1 481 32 44
E: office.croatia@schoenherr.eu

Brusel
Rue du Congrès 5
B1000 Bruxelles
T: +32 2 743 40 40
E: office.belgium@schoenherr.eu

Kišiněv
Str. Alexandru Lapusneanu 3
MD2004 Chișinău
T: +373 22 240 300
E: office.moldova@schoenherr.eu

Sofie
Alabin 56
BG1000 Sofia
T: +359 2 933 10 70
E: office.bulgaria@schoenherr.eu

www.schoenherr.eu